

Kanat ATKAYA

Yenice'de kolunu kıran çocuğun Cannes'daki tahtı

NURİ Bilge Ceylan'in son filmi "**Bir Zamanlar Anadolu'da**" ile Cannes Film Festivali'nde kazandığı ödülü doğru okuyabilmek için, yönetmenin geçmişinde küçük bir yolculuğa çıkmak gerekebilir.

Türkiye'nin futbola kilitlendiği gecede görkemli bir "**Avrupa Şampiyonluğu**" daha kazanan **Nuri Bilge Ceylan**'in web sayfasındaki biyografisinde 1954-2001 tarihleri arasında çekilmiş 11 fotoğraf var.

İlk fotoğraf, memur baba **Emin Ceylan** ve annesi **Fatma Ceylan**'in 1954 tarihli fotoğrafları. O yıllarda fotoğraf stüdyosuna gidilip çektirilen, çoğumuzun aile albümünde bulunan türden klasik bir çift fotoğrafı.

İkinci kare 1959 senesine ait; o yıl doğan **Nuri Bilge** babasının kucağında. "**Hık demiş babasının burnundan düşmüş**" deriz ya; o türden bir benzerlik dikkat çekiyor.

Üçüncü kare, çocukluk yıllarının önemli bir bölümünü geçirdiği Çanakkale, Yenice'den. Sinemasının sağlam dilinin temeli olan "**kasaba hayatı**" ile tanıştığı yer olmalı Yenice. Kolu alçıda; belli ki haylaz bir çocukmuş.

★★★

1976'da, "**karışık üniversite ortamı**"na İTÜ'de adım atmış. 1978'de "**karışık ortam**"dan uzaklaşıp Boğaziçi Üniversitesi'ne geçince fotoğraf, müzik, dağcılık ve satranç girmiş hayatına.

1982'de İtalya'da, Padova-Venedik kavşağında "**afro saçlı**" **Nuri Bilge**'yi bisikletiyle mola vermiş vaziyette görüyoruz.

Aynı afro saç, 1985'te Boğaziçi'nden mezuniyet töreninde de yerini koruyor...

1986 "**iç yolculuğu için, dış seyahat**" zamanı. Fotoğraf altında "**Himalayalar'da hayatın anlamını arıyor**" notu var. Çoğunlukla "**Siddhartha**" okuyarak geçirilen bir hayali gerçekleştirmiş, ne güzel.

1987'de Ankara, Mamak'ta çekilmiş askerlik hatırası fotoğrafı var. Fonda kar yüklü ağaçlar filan, geleceğin habercisi. Gördüğüm en estetik askerlik fotoğrafı olduğunu ayrıca belirtmeliyim. Kendi filmlerinden bir kare gibi...

★★★

1994'te ilk filmi "**Koza**"yı çekerken görülüyor. Rusya'dan getirdiği negatifler ve TRT'den çıkma "**son kullanma tarihi geçmek üzere**" filmle çekiyor Koza'yı **Nuri Bilge Ceylan**.

Cannes'da gösterilen ilk Türkiye yapımı kısa film. Yani Cannes'la tanışıklığı 17 yıl önceye uzanıyor...

1996'da "**Kasaba**"nın setinde görüyoruz yönetmeni. Küçük filminin küçük ekibiyle; yine karlar içinde.

1999'da saçlar artık kesilmiş, "**Mayıs Sıkıntısı**" çekiliyor.

★★★

Son fotoğraf 2001'den, "**Uzak**"ı yazıyor. Fotoğrafın çekildiği ev, çalışma masası, kütüphane, filmi seyretmiş olanlara çok tanıdık gelebilir...

Yönetmenin fotoğraf albümü bu kadar...

Nuri Bilge Ceylan, Cannes'da ilk kez ödül kazanmadı. "**Uzak**" Cannes'dakiler de dahil olmak üzere toplam 47 ödül kazandı ki; yanına yaklaşabilen başka bir Türk filmi daha yok.

Keza "**İklimler**", keza "**Üç Maymun**"...

★★★

Nuri Bilge Ceylan'i dünya sinemasının elitleri arasına taşıyan yolda büyük gişe başarıları yok.

Filmlerinin toplam gişesi, Türkiye'nin gişe rekortmeni filmlerinin "**milyon bilettten sonraki küsuratına**" bile yaklaşmıyor.

Türkiye yerli film seven bir ülke. Hatta toplam bilet satışının yüzde 60'ı yerli yapımlara gidiyor ki; bu dünyanın geneline göre bir rekor sayılabilir.

Ancak **Nuri Bilge Ceylan**'in filmleri gişe yapmıyor, televizyonda gösterildiğinde reyting sıralamalarında boy gösteremiyor.

"**Ağır**" bulunuyor, "**yavaş**" bulunuyor sineması.

Bana sorarsanız topluma tuttuğu aynada görünen suretimizden memnun değiliz ya, her neyse...

★★★

Önemli olan şu...

Nuri Bilge, pazar gecesi **Robert De Niro** başkanlığındaki jüriden ödülü alırken, çağının en büyük yönetmenleriyle yarıştı.

Sinema eliti arasında artık tartışılmayacak bir konuma gelen **Nuri Bilge Ceylan** tarihe geçti. Ödül seremonisinde çevresindeki isimlere bakmak yeterli.

Yenice'de kolunu kıran çocuk, sade ve sessiz ve duru diliyle gişenin olmasa da sinema tarihinin kralları arasında bir tahtlık kalıcı yer açtı kendisine.

Hikâyesini doğru okuyanların çıkaracağı çok ders var.

Tebrikler, tebrikler, tebrikler.